

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 1

Вченою радою факультету
педагогічних технологій
та освіти впродовж життя
27 серпня 2024 р.,

протокол № 7

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Загальне мовознавство»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 014 «Середня освіта»
спеціалізація: 014.021 «Англійська мова і література»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра педагогічних технологій та мовної підготовки

Схвалено на засіданні кафедри
педагогічних технологій та
мовної підготовки
26 серпня 2024 р.,
протокол № 8

в.о. завідувача кафедри

Ірина Гайдай Ірина ГАЙДАЙ

Гарант освітньо-професійної
програми

Ірина Гайдай Ірина ГАЙДАЙ

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри педагогічних
технологій та мовної підготовки СУВОРОВА Людмила

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 24 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізація 014.021 «Англійська мова і література», освітньо-професійна програма «Англійська мова і література» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 27 серпня 2024 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 24 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 «Освіта/ Педагогіка»	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 014 «Середня освіта» Спеціалізація: 014.021 «Англійська мова і література»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		7-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3, самостійної роботи – 2,6	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	.-
		Практичні	
		32 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
42 год.	-		
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Загальне мовознавство» є обов'язковою дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізація: 014.021 «Англійська мова і література».

Метою навчальної дисципліни є набуття студентами здатності засвоювати базові теоретичні поняття сучасної української літературної мови, культури усного й писемного мовлення; формувати комунікативну компетентність; ознайомлення студентів з основами теорії мови, системою лінгвістичних понять і термінів; осягнення функціональності основних методів дослідження мови; вироблення системи навичок щодо свідомого засвоєння рідної та іноземних мов; формування вмінь правильно й логічно висловлювати свої думки; здатності до сприйняття й відтворення фахових текстів.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знати та розуміти предметну область, розуміти професію, її функціональне призначення; спілкуватися державною та іноземною мовою в усній та писемній формах;
- визначати завдання науки про мову, місце мовознавства серед інших наук;
- тлумачення основних понять сучасної мовознавчої науки;
- закріплення мовознавчих понять шляхом розуміння природи лінгвістичних термінів;
- розкриття природи мови, її структури та функціональності з урахуванням природи різних мовних рівнів;
- оперування основними методами і прийомами лінгвістичного дослідження;
- набуття здатності установлювати діалектичний зв'язок мови і мовлення, мови і мислення;
- визначати функції мови, установлювати діалектичний зв'язок мови і мовлення, мови і мислення;
- розуміння і пояснення основних процесів історичного розвитку мов та взаємодії мов і діалектів;
- визначення елементів мовної структури у їх взаємозв'язку;
- формування умінь щодо лінгвістичного аналізу тексту;
- набуття здатності щодо до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; до міжособистісної взаємодії та командної роботи.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізація: 014.021 «Англійська мова і література», освітньо-професійна програма «Англійська мова і література»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 5

ЗК-12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-14. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-7. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), володіти іноземною мовою на рівні не нижче С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **результатів навчання** зі спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізація: 014.021 «Англійська мова і література», освітньо-професійна програма «Англійська мова і література»:

РН-6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

РН-11. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

РН-14. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.

РН-23. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть

отримати наступні **Soft skills:**

- *комунікативні навички:* письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися; вести дискусію і відстоювати аргументовано свою позицію; навички працювати в команді;

- *уміння виступати привселюдно:* навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

- *керування часом:* уміння справлятися із завданнями вчасно;

- *гнучкість і адаптивність:* гнучкість у роботі за фахом, адаптивність і здатність вирішувати комунікативні питання; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування у вирішенні проблеми;

- *лідерські якості:* уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність; здатність зберігати спокій та ефективність під час кризових ситуацій;

- *особисті якості:* креативне й критичне мислення; етичність, чесність,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 6

терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

СУЧАСНЕ МОВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ МОВОЗНАВЧОЇ ДИСЦИПЛІНИ. СТРУКТУРА МОВИ

Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як окрема навчальна дисципліна (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23)

1. Предмет і структура курсу «Загальне мовознавство».
2. Мова як засіб пізнання, мислення і спілкування.
3. Зміст і основні завдання загального мовознавства.
4. Поняття загального і часткового мовознавства.
5. Місце мовознавства в системі наук.
6. Проблеми періодизації історії мовознавства.

Тема 2. Природа, сутність, функціональна роль мови (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23)

1. Функції мови. Мова і мислення.
2. Психофізіологічні основи зв'язку мови й мислення.
3. Внутрішнє мовлення й мислення. Мова і мовлення.
4. З історії вивчення проблеми мови й мовлення.
5. Сучасні уявлення про співвідношення мови й мовлення.

Тема 3. Мова як складна знакова система (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Мова і суспільство. Соціальна зумовленість мовних явищ. Суспільний характер мовної норми. Залежність стану мови від стану суспільства.
2. Поняття про знак і знакову систему мови. Мова як знакова система. Типологія знаків. Структура знака.
3. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи. Знаковість і одиниці мови.
4. Мова й несловесні форми спілкування (паралінгвістика та паракінесика).

Тема 4. Структура мови та її системний характер (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Парадигматичні, синтагматичні, ієрархічні відношення між мовними одиницями.
2. Структура мови: поняття, закони та принципи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 7

3. Основні й проміжні рівні мови.
4. Теорія ізоморфізму й ієрархії рівнів мови.
5. Своєрідність системності мови.
6. Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Система й норма.

Тема 5. Методи дослідження мови (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Поняття про методи наукового дослідження.
2. Описовий метод.
3. Порівняльно-історичний метод.
4. Метод лінгвістичної географії.
5. Зіставний метод.
6. Структурний метод.
7. Соціолінгвістичні, психолінгвістичні й математичні методи.

Тема 6. Походження мови (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Проблема походження мови.
2. Закономірності розвитку мов.
3. Специфіка розвитку різних рівнів мовної структури.

Тема 7. Особливості функціонування мови у синхронному та діахронному зрізах (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Розвиток і функціонування мов у різні історичні епохи.
2. Мови світу, їх вивчення та генеалогічна класифікація.
3. Загальна характеристика мов світу.
4. Порівняльне вивчення мов. Генеалогічна класифікація мов.

Тема 8. Історія мовознавства як науки (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Зародження порівняльно-історичного мовознавства.
2. Історія лінгвістичної думки до ХІХ ст.
3. Основні напрями в мовознавстві другої половини ХІХ ст.
4. Пошуки нового підходу до вивчення мови наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.
5. Структуралізм і генеративізм. Неогумбольдтіанство.
6. Мовознавство на сучасному етапі.

**Модуль 2.
СТРУКТУРА МОВИ. МОВНА ТИПОЛОГІЯ**

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 24 / 8

Змістовий модуль 2. МОВОЗНАВЧИЙ ЗРІЗ У КОНТЕКСТІ МОВНИХ РІВНІВ

Тема 9. Поняття фонології та фонологічної системи. Фонетика як розділ мовознавства (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Передумови фонології.
2. Поняття фонем. Фонем в парадигматиці. Фонем в синтагматиці.
3. Поняття фонологічної системи.
4. Фонологічні школи.
5. Звуки мови, їх вивчення і графіка і класифікація. Звук і фонема.
6. Три аспекти вивчення звуків.
7. Фізичний аспект у характеристиці звуків. Фізіологічний аспект у вивченні звуків.
8. Класифікація звуків: голосні та приголосні звуки.
9. Фонетичне членування мовленнєвого потоку. Склад. Наголос. Інтонація.
10. Фонетичні процеси: позиційні та комбінаторні зміни звуків.

Тема 10. Орфоепія. Транскрипція і транслітерація (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Живі та історичні фонетичні процеси.
2. Спонтанні зміни звуків.
3. Фонетичні закони.
4. Лінгвістичний (функціональний) аспект у вивченні звуків.
5. Диференційні та інтегральні ознаки фонем. Позиції фонем. Варіанти і варіації фонем.
6. Фонологічна система.

Тема 11. Лексико-семантична система мови. Словниковий склад мови (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Слово та його значення. Лексикологія. Розділи лексикології.
2. Слово як одиниця мови. Слово і лексема. Значення слова. Поняття лексико-семантичної системи.
3. Парадигматичні та синтагматичні відношення.
4. Епідигматичні відношення.
5. Лексико-семантичні категорії: полісемія, паронімія, омонімія, синонімія, антонімія, гіперо-гіпонімія і лексична конверсія.

Тема 12. Поняття лексико-семантичної системи. Графіка (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Історичні зміни словникового складу мови: причини історичних змін у лексиці. Архаїзми, неологізми, запозичення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 9

2. Історична лексикологія та етимологія.
3. Значення письма в історії суспільства. Передумови виникнення письма. Етапи і форми розвитку графічного письма.

Тема 13. Фразеологія та лексикографія (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Фразеологія. Поняття фразеології.
2. Класифікація фразеологізмів.
3. Лексикографія. Поняття лексикографії.
4. Типи словників.
5. Історія створення словників.

Тема 14. Граматика як розділ мовної системи (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Граматичне значення. Предмет граматики. Розділи граматики.
2. Граматичні категорії.
3. Основні одиниці граматичної будови мови.
4. Граматичне значення. Лексико-граматичні розряди (категорії).
5. Способи вираження граматичних значень.
6. Синтетичні способи вираження граматичних значень.
7. Аналітичні способи вираження граматичних значень.
8. Історична змінність способів і засобів вираження граматичних значень.

Тема 15. Морфема і словоформа. Морфологічний рівень мовної системи (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Поняття морфеми. Види морфем.
2. Морфеміка. Граматична форма слова.
3. Поняття частин мови. Критерії виділення частин мови.
4. З історії питання про частини мови.
5. Частини мови в різних мовах.
6. Характеристика основних частин мови.

Тема 16. Синтаксичний мовний рівень. Словосполучення і речення (ЗК6, ЗК12, ЗК13, ЗК14, СК7, РН6, РН11, РН14, РН23).

1. Поняття словосполучення. Типи словосполучень.
2. Синтаксичні зв'язки слів.
3. Речення та його ознаки.
4. Актуальне членування речення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 10

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Модуль 1.				
СУЧАСНЕ МОВОЗНАВСТВО ЯК НАУКА: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ				
Змістовий модуль 1. Загальні питання мовознавчої дисципліни. Структура мови				
Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як окрема навчальна дисципліна.	6	2	2	2
Тема 2. Природа, сутність, функціональна роль мови.	4	-	2	2
Тема 3. Мова як складна знакова система	6	2	2	2
Тема 4. Структура мови та її системний характер.	4	-	2	2
Тема 5. Методи дослідження мови.	6	2	2	2
Тема 6. Походження мови.	4	-	2	2
Тема 7. Особливості функціонування мови у синхронному та діахронному зрізах.	6	2	2	2
Тема 8. Історія мовознавства як науки.	5	-	1	4
Модульний контроль 1	1	-	1	-
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	42	8	16	18
Разом за модуль 1	42	8	16	18
Модуль 2.				
СТРУКТУРА МОВИ. МОВНА ТИПОЛОГІЯ.				
Змістовий модуль 2. Мовознавчий зріз у контексті мовних рівнів.				
Тема 9. Поняття фонології та фонологічної системи. Фонетика як розділ мовознавства.	7	2	2	3
Тема 10. Орфоепія. Транскрипція і транслітерація.	5	-	2	3
Тема 11. Лексико-семантична система мови. Словниковий склад мови.	7	2	2	3
Тема 12. Поняття лексико-семантичної системи. Графіка.	5	-	2	3
Тема 13. Фразеологія та лексикографія.	7	2	2	3
Тема 14. Граматика як розділ мовної системи.	5	-	2	3
Тема 15. Морфема і словоформа. Морфологічний рівень мовної системи.	7	2	2	3
Тема 16. Синтаксичний мовний рівень. Словосполучення і речення.	4	-	1	3
Модульний контроль 2	1	-	1	-
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	48	8	16	24
Разом за модуль 2	48	8	16	42
ВСЬОГО	90	16	32	42

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 11

5. Теми лекцій

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як окрема навчальна дисципліна.	2
Тема 2. Мова як складна знакова система.	2
Тема 3. Методи дослідження мови.	2
Тема 4. Особливості функціонування мови у синхронному та діяхронному зрізах	2
Тема 5. Поняття фонології та фонологічної системи. Фонетика як розділ мовознавства.	2
Тема 6. Лексико-семантична система мови. Словниковий склад мови.	2
Тема 7. Фразеологія та лексикографія.	2
Тема 8. Морфема і словоформа. Морфологічний рівень мовної системи. Граматика.	2
РАЗОМ	16

6. Теми практичних занять

Метою проведення практичних занять є засвоєння програмного матеріалу, виконання практичних завдань різного типу, пов'язаних з формуванням комунікативної та лінгвістичної компетентностей

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма
Модуль 1	
Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як окрема навчальна дисципліна.	2
Тема 2. Природа, сутність, функціональна роль мови.	2
Тема 3. Методи дослідження мови.	2
Тема 4. Походження і розвиток мови.	2
Тема 5. Історія мовознавства.	2
Тема 6. Структура мови та її системний характер.	2
Тема 7. Фонологічна система мови.	2
Тема 8. Орфоепія. Транскрипція і транслітерація.	2
Разом за модуль 1	16
Модуль 2	
Тема 9. Лексико-семантична система мови.	2
Тема 10. Словниковий склад мови. Графіка.	2
Тема 11. Фразеологічний мовний рівень.	2
Тема 12. Лексикографія як окрема галузь мовознавства.	2
Тема 13. Граматика як розділ мовної системи.	2

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 12

Тема 14. Морфема і словоформа.	2
Тема 15. Морфологічний рівень мовної системи.	2
Тема 16. Синтаксичний мовний рівень. Словосполучення і речення.	2
Разом за модуль 2	16
РАЗОМ	32

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми та зміст	Кількість годин
Модуль 1		
1.	Тема 1. Мовознавство як наука. Загальне мовознавство як окрема навчальна дисципліна (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Місце мовознавства в системі наук. Природа і сутність людської мови.	2
2.	Тема 2. Природа, сутність, функціональна роль мови (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). З історії вивчення проблеми мови й мовлення. Залежність стану мови від стану суспільства. Знаковість і одиниці мови.	2
3.	Тема 3. Мова як складна знакова система (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи. Знаковість і одиниці мови.	2
4.	Тема 4. Структура мови та її системний характер (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Своєрідність системності мови. Співвідношення системних і несистемних явищ у мові. Система й норма.	2
5.	Тема 5. Методи дослідження мови (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Види, форми, прийоми розумової діяльності. Поняття наукової теорії. Функції наукової теорії.	2
6.	Тема 6. Походження мови (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Закономірності розвитку мов.	2
7.	Тема 7. Особливості функціонування мови у синхронному та діяхронному зрізах (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Розвиток і функціонування мов у різні історичні епохи. Мова як явище, що історично розвивається. Темпи мовних змін. Прогрес у розвитку мов.	2
8.	Тема 5. Історія мовознавства як науки (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Основні напрями в мовознавстві другої половини XIX ст. Неогумбольдтіанство.	4

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 24 / 13

	Разом за модуль 1	18
Модуль 2		
9.	Тема 9. Поняття фонології та фонологічної системи. Фонетика як розділ мовознавства (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Фізичний аспект у характеристиці звуків. Фонетичне членування мовленнєвого потоку.	3
10.	Тема 8. Орфоепія. Транскрипція і транслітерація (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Диференційні та інтегральні ознаки фонем. Позиції фонем. Варіанти і варіації фонем.	3
11.	Тема 11. Лексико-семантична система мови. Словниковий склад мови (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Слово і лексема. Парадигматичні та синтагматичні відношення.	3
12.	Тема 12. Поняття лексико-семантичної системи. Графіка (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Значення письма в історії суспільства. Передумови виникнення письма.	3
13.	Тема 13. Фразеологія та лексикографія (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Поняття фразеології. Типи словників.	3
14.	Тема 14. Граматика як розділ мовної системи (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Способи вираження граматичних значень. Основні одиниці граматичної будови мови.	3
15.	Тема 15. Морфема і словоформа. Морфологічний рівень мовної системи (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Критерії виділення частин мови. Характеристика основних частин мови. Граматична форма слова.	3
16.	Тема 16. Синтаксичний мовний рівень. Словосполучення і речення (опрацювання питань письмово або у форматі проєктів). Синтаксичні зв'язки слів. Речення та його ознаки.	3
	Разом за модуль 2	24
	РАЗОМ	42

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальним самостійним завданням під час вивчення дисципліни «Загальне мовознавство» є написання тез доповіді до мовознавчої конференції або виконання проектного завдання.

Тези доповіді (гр. thesis – положення, твердження) – це опубліковані до початку наукової конференції матеріали із викладом основних аспектів наукової доповіді. Вони фіксують наукову точку зору автора і містять матеріали, які раніше не друкувалися. Завдяки влучно складеним тезам, автор має можливість створити собі репутацію

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 14

фахівця, здатного в логічній і переконливій, ясній і доступній для адресата формі висловлювати результати своєї роботи.

Тези на конференцію – це не план наукової роботи і не список основних положень.

Порядок підготовки тез:

- визначення теми дослідження;
- аналіз літератури за темою дослідження;
- визначення проблемного питання в рамках теми дослідження;
- формулювання назви тез доповідей;
- узгодження назви тез та напряму дослідження з науковим керівником;
- написання тез;
- узгодження тексту тез з науковим керівником;
- публікація тез доповіді.

Оформлення тез здійснюється відповідно до вимог актуальної конференції, відображених у інформаційному листі заходу. При поданні тез на перевірку здобувачі вищої освіти мають зазначити, відповідно до вимог якої конференції здійснювалася підготовка тез. Обов'язковим елементом контролю та оцінювання тез як індивідуального завдання є перевірка їх на плагіат з використанням доступного програмного забезпечення.

Проектне завдання у форматі презентації передбачає виступ перед аудиторією, метою якого є ознайомлення слухачів із певною інформацією, результатами роботи чи ідеями. Завданням презентації (обсяг презентації 12-15 слайдів) є подання інформації у цікавій, доступній і зрозумілій формі. Підготовка презентацій здійснюється за темами:

1. Сучасні уявлення про співвідношення мови й мовлення.
2. Суспільний характер мовної норми.
3. Зовнішні причини мовних змін.
4. Соціолінгвістичні, психолінгвістичні й математичні методи.
5. Фізіологічний аспект у вивченні звуків.
6. Фонологічні школи.
7. Історія створення словників.
8. Історична змінність способів і засобів вираження граматичних значень.

9. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
РН-6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та практичних завдань); дискусійний метод; метод активного навчання (мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод; проблемно-пошуковий метод; методи самостійної роботи (виконання письмових та усних завдань, відповідно до теми, написання тез, створення індивідуальних проєктів).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 15

Результат навчання	Методи навчання
РН-11. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.	Вербальні (лекція, пояснення); практичні (різні види вправ та практичних завдань); дискусійний метод; метод активного навчання (мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод; проблемно-пошуковий метод; методи самостійної роботи (виконання письмових та усних завдань, відповідно до теми, написання тез, створення індивідуальних проєктів).
РН-14. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.	Практичні (різні види вправ та практичних завдань); дискусійний метод; метод активного навчання (мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод; проблемно-пошуковий метод; методи самостійної роботи (виконання письмових та усних завдань, відповідно до теми, написання тез, створення індивідуальних проєктів).
РН-23. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.	Наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та практичних завдань); дискусійний метод; метод активного навчання (мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод; проблемно-пошуковий метод; методи самостійної роботи (виконання письмових та усних завдань, відповідно до теми, написання тез, створення індивідуальних проєктів).

10. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
РН-6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.	Усне опитування (індивідуальне/фронтальне), перевірка домашнього завдання, виконання практичних завдань, вирішення та розв'язання проблемних ситуацій, перевірка виконання індивідуальної роботи, самооцінювання та взаємооцінювання, перевірка модульних контрольних робіт, екзамен.
РН-11. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.	Усне опитування (індивідуальне/фронтальне), перевірка домашнього завдання, виконання практичних завдань, вирішення та розв'язання проблемних ситуацій, перевірка виконання індивідуальної роботи, самооцінювання та взаємооцінювання, перевірка модульних контрольних робіт, екзамен.
РН-14. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення	Усне опитування (індивідуальне/фронтальне), перевірка домашнього завдання, виконання практичних завдань, вирішення та розв'язання проблемних ситуацій, перевірка виконання індивідуальної роботи, самооцінювання та взаємооцінювання, перевірка модульних контрольних робіт, екзамен.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 16

Результат навчання	Методи контролю
споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.	
РН-23. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.	Усне опитування (індивідуальне/фронтальне), перевірка домашнього завдання, виконання практичних завдань, вирішення та розв'язання проблемних ситуацій, перевірка виконання індивідуальної роботи, самооцінювання та взаємооцінювання, перевірка модульних контрольних робіт, екзамен.

11. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

– поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі тестів.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 17

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	–
Виконання завдань підсумкового контролю	–
Підсумкова семестрова оцінка	–

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	45	–
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	15	–
Виконання інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): до 20		
– презентація проєкту;	5	-
– участь у конференціях, семінарах або інших наукових заходах;	5	-
– участь у наукових студентських конференціях (написання тези доповідей та презентація доповіді на конференції);	5	-
– участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах	5	-
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	-

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях, участь у дискусії	20	–
Робота в парах, міні-групах, представленням завдань проблемно-пошукового характеру	12	–
Виконання поточних практичних завдань та вправ, відповідно до теми	13	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	–

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 18

балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
Виконання завдань модульного контролю №1	20
Виконання завдань модульного контролю №2	20
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

За складання екзамену здобувач вищої освіти може набрати 40 балів. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 19

поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю, якщо протягом семестру за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих тем (змістових модулів) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальний матеріал дисципліни за даний семестр у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 20

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

12. Глосарій

№ з/п	Термін англійською мовою	Відповідник державною мовою
1	General linguistics	Загальне мовознавство
2	Thinking	Мислення
3	Communication	Спілкування
4	Periodization of language	Періодизація мови
5	Language functions	Функції мови
6	Language units	Одиниці мови
7	Paradigmatics	Парадигматика
8	Language structure	Структура мови
9	Intermediate levels	Проміжні рівні
10	Isomorphs	Ізоморфи
11	Comparative method	Зіставний метод
12	Origin of the language	Походження мови
13	Psycholinguistics	Психолінгвістика
14	Language structure	Структура мови
15	Genealogical classification	Генеалогічна класифікація
16	Structuralism	Структуралізм
17	Generativism	Генеративізм
18	Neohumboldtianism	Неогумбольдтіанство
19	Phonology	Фонологія
20	Phonetic changes	Фонетичні зміни
21	Lexical-semantic system	Лексико-семантична система
22	Polysemy	Полісемія
23	Paronymy	Паронімія
24	Homonymy	Омонімія
25	Lexical conversion	лексична конверсія
26	Synonymy	Синонімія
27	Etymology	Етимологія

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 21

№ з/п	Термін англійською мовою	Відповідник державною мовою
28	Phraseology	Фразологія
29	Grammatical meaning	Граматичне значення
30	Syntactic units	Синтаксичні одиниці

13. Рекомендована література

Основна література

1. Ревуцька С.К., Удовіченко Г.М., Зінченко В.М. Курс лекцій з дисципліни «Загальне мовознавство». Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2023. 153 с.
2. Дяченко Н.М. Вступ до мовознавства: Інструктивно-методичні матеріали для практичних занять. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 100 с.
3. Кійко Ю.Є., Агапій А.П., Мельник Ю.Й. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2021. 176 с.
4. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: підручник для студентів ВНЗ. Видання 3-є, доповнене. Київ : Академія, 2018. 304 с.
5. Лелека Т.О. Загальне мовознавство. Навчально-методичний посібник для студентів факультету іноземних мов. Кропивницький, 2021. 120 с.
6. Suvorova L.K., Haidai I.O., Muzychuk V.V., Kukharonok S.S., Svysiuk O.V., Kravchenko A.O. Leading tendencies of media linguistic discourse in the conditions of martial law. Cadernos de Educação Tecnologia e Sociedade. 2023. Volume 16. se2. pp. 63–72.

Допоміжна література

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 304 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
3. Бевзенко С.П. Вступ до мовознавства. Короткий нарис: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ : Вища школа, 2006. 144 с.
4. Білецький А. О. Про мову й мовознавство : навч. посіб. Київ : АртЕк, 1996. 224 с.
5. Вступ до мовознавства: підручник; за ред. І.О. Голубовської. Київ : Академія, 2016. 320 с.
6. Дорошенко С.І. Загальне мовознавство: навчальний посібник. Київ : Центр навч. л-ри, 2006. 288 с.
7. Зеленько А. С. Загальне мовознавство : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 380 с.
8. Зеленько А. С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови : посіб., 2-е вид., переробл. Луганськ : Альма-матер, 2002. 283 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 22

9. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства: підручник. Київ : Академія, 2006. 336 с.

10. Козаченко Г.В., Плохотнюк О.О., Суворова Л.К. Особливості формування мотиваційної складової на заняттях української мови та літератури. Народна освіта: електронне фахове видання. №1 (40). Режим доступу: <https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?s=%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE>

11. Левицький А.Е. Вступ до мовознавства: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 104с.

12. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.

13. Монжалеї Т.К. Вступ до мовознавства: навчальний посібник. Київ : Університетська книга, 2016. 184 с.

14. Парнус К.І., Саннікова С.Б., Панченко Н.А., Давидович С.С., Білошицька З.А. Суворова Л.К. Явище «Новомови» Оруелла у сучасному політичному дискурсі російської федерації. *Вісник «Наука і техніка сьогодні»*. Серія: Педагогіка. 2024. С.705–712. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/issue/view/269>

15. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів : посіб. Вид. 2, випр. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2013. 176 с.

16. Потапенко О. І. Цікаве мовознавство : посіб. Біла Церква : Буква, 1996. 190 с.

17. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Київ, Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.

18. Семегин Т.С. Вступ до мовознавства (за вимогами кредитно-трансферної системи навчання): навчально-методичний посібник для семінарських занять. Хмельницький : ФОП Цюпак А.А., 2017. 140 с.

19. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. Київ : Основа, 2006. 464 с.

20. Супрун Л.В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 335 с.

21. Швачко С.О. Вступ до мовознавства (курс лекцій): посібник. Вінниця : Нова книга, 2006. 224 с.

Довідкова література. Словники.

1. Бибик С. П. Словник іншомовних слів : Тлумачення, словотворення та слововживання: Близько 35 000 слів і словосполучень. Харків : Фоліо, 2006. 623 с.

2. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ : Вища школа, 1985. 360 с.

3. Ганич Д.І., Олійник С.І. Словник лінгвістичних термінів. К., 1985.

4. Головащук І.С. Словник-довідник з правопису та слововживання. К., 1989.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 23

5. Головащук І.С. Складні випадки наголошення. Словник-довідник. К., 2001.
6. Головащук І.С. Словник наголосів. К., 2000.
7. Головащук І.С. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. К., 1995.
8. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 222 с.
9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. К.: Видавництво «Українська книга», 2004.
10. Левицький Ю. М. Мови світу : енциклопедичний довідник. Львів, 1988. 440 с.
11. Орфографічний словник української мови. Уклад. Головащук І.С. К., 1994.
12. Орфоепічний словник української мови. К., 1995.
13. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
14. Словник синонімів української мови: У 2 т. / Уклад. : А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, С.І. Головащук та ін. Київ : Наукова думка, 1999–2000. Т. 1. 1047 с.; Т. 2. 955 с.
15. Українська мова : Енциклопедія / Редкол. : В. М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюк та ін. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 2004. 821 с. 9. Фразеологічний словник української мови : У 2 кн. / Уклад. В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наукова думка, 1993. Кн. 1–2. 984 с.
16. Український орфографічний словник: Близько 165 тис. слів. За ред. В.М. Русанівського. К.: Довіра, 2006.

Інформаційні ресурси

1. Навчальні предмети для студентів: <http://westudents.com.ua/knigi/76-ukraska-mova-profesynogo-splkuvannya-zoryana-matsyuk.html>.
2. Бибик С. П. Культура усного спонтанного наукового висловлення : кореляція стильових мовномисленневих компонентів. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія : Філологічні науки. 2013. Кн. 2. С. 37–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2013_2_7
3. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство. Режим доступу: <http://movoznavstvo.com.ua/>
4. «Мовознавство» науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні. URL: <http://www.movoznavstvo.org.ua/>
5. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення : ДСТУ 3008 : 2015. [Чинний від 2017–07–01]. URL: http://ww.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-31.06- 05.01/014.021.1/Б/ОК23- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 24 / 24

6. Мамчич І. П. Причини виникнення лексичних помилок у науковому тексті. *Дослідження з лексикології і граматики української мови. 2010.* Вип. 9. С. 210–219. URL: http://ukrmova.com.ua/2009/Artcl_26.pdf.

7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

8. Український лінгвістичний портал. URL: <http://www.ulif.org.ua/ulif/>

9. Шульга Т. Типові помилки в наукових роботах студентів. *Культура слова.* 2011. Вип. 74. С. 163–166. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/37163>.

10. URL: <http://www.movi.com.ua> : словники підручники та практикуми з української мови різних авторів, зокрема зі стилістики української мови.